

Helmikuun orkidea

Cycnoches barthiorum

G.F.Carr & Christenson (1999)

Alkuperä

Cycnoches-suvun kuvasi **John Lindley** vuonna 1832. Nimi juontuu kahdesta kreikankielisestä sanasta ”kyknos”, joka tarkoittaa joutsenta ja ”auchen”, joka tarkoittaa niskaa. Siitä suku on myös saanut suomalaisen nimensä joutsenkämmekät. *Cycnoches*-suvun kotiseutu ulottuu Meksikosta Keski-Amerikkaan ja Etelä-Amerikan pohjoisosiin. *C. barthiorum* on kuvattu vasta vuonna 1999, vaikka se ilmeisesti tunnettiin paikallisesti jo 1900-luvun alussa. Laji kasvaa Etelä-Kolumbiassa meren tasolla lauhkeissa tai lämpimissä oloissa, missä sademäärä vaihtelee jyrkästi.

Kuvaus

Cycnoches-suku jaetaan sektioihin *Eucycnoches* ja *Heteranthes*. Edelliseen kuuluvat monet isokukkaiset lajit, kuten *C. chlorochilon*. *C. barthiorum* kuuluu jälkimmäiseen sektioon. *Cycnoche*set tekevät hede- ja emikukkia, jotka voivat poiketa toisistaan ulkonäöltään huomattavasti. Emikukkia kehittyä etenkin voimakkaassa valossa ja kosteammassa oloissa. *C. barthiorum*in terttumainen hedekukinto on emikukkia näyttävämpi, joskin sen yksittäiset kukat ovat emikukkia pienikokoisempia. Kumpikin kukkamuoto saattaa esiintyä samassa kasvilla yhtäaikaaisesti. *C. barthiorum*in hedekukkien väri vaihtelee vaaleanruskehtavasta kaikkein halutuimpiin vaaleanpunaisiin.

Cycnoches-suvulle on tyypillistä paksu, sukkulamainen varsimukula, johon ohuet, kapeahkot ja suippokärkiset lehdet kiinnittyvät vuorottain. Nämä kasvit valmistautuvat kuivaan kauteen pudottamalla lehtensä kukinnan päättyessä.

Kasvatus

Mielenkiintoisin piirre *C. barthiorum*in hoidossa on sen selkeä vuosirytm. Kesän ja syksyn kasvukaudella kasvualusta, joka voi olla esimerkiksi pienirakeista kaarnaa ja jotain vettä sitovaa lisuketta, voi olla jatkuvasti kostea ja lannoitettu niin, että se mahdollistaa hyvänkokoisien varsimukulan kasvun. Orkidean voi hyvin viedä ulos lämpimään ja valoisaan paikkaan, johon aurinko ei kuitenkaan paista suoraan. Kasvihuone on epäilemättä otollisin ympäristö.

Loppusyksystä tai vuodenvaihteessa *C. barthiorum* muodostaa kukintonsa, joka kestää kolmisen viikkoa. Tavallinen huonelämpö näyttää sopivan sille hyvin.

Tämän jälkeen seuraa selkeän kuiva alkuvuosi, jonka aikana kaikki lehdet saattavat pudota ja varsi kurtistua. Keväällä kastelu aloitetaan varovasti juurten ilmestyttyä uuteen versoon. Olen huomannut *Cycnochesien* lehtien yleensäkin olevan punkkien herkkua, joten tilannetta kannattaa tarkkailla. Muuten tämä orkidea on kasvutansa vuoksi mielenkiintoinen, helppo hoitoinen ja suositeltava.

Oma kasvini tuli Pink Dove-lajikenimellä varustettuna, mutta pinkkiä väriä ei valitettavasti ole juuri näkynyt. Se oli muutenkin niin onnetoman näköinen räpäle, että hain rahani takaisin. Sen jälkeen se alkoi tehdä uutta versoa ja jopa kukki. Nyt on meneillään toinen kukinto ja kasvi alkaa pikkuhiljaa vahvistua. Tulevana kesänä varsimukulat pääsevät toivottavasti kasvamaan jälleen hieman entistä suuremmiksi.

Teksti ja kuvat Ari Matikka

LÄHTEET

- <http://www.njorchids.org/articles/cynoches/cynoches.htm> (luettu 3.1.09).
- <http://www.orchidspecies.com/cynbarthiorum.htm> (luettu 3.1.09).